

Motion till riksdagen 2009/10:Kr6

**av Leif Pagrotsky m.fl. (s, v, mp)
med anledning av prop. 2009/10:183**

Avveckling av inkomstgarantier för konstnärer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om att avveckla inkomstgarantier för konstnärer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en översyn av inkomstgarantier till konstnärer ska ske.

Motivering

Regeringen bygger sin argumentation i propositionen på en 15 år gammal utredning (SOU 1995:84). Mycket har hänt under denna tid när det gäller de kulturellt yrkesverksammas arbetsvillkor. Kulturen och konsten har internationaliserats på ett genomgripande sätt, och den tekniska utvecklingen har medfört stora förändringar för konstnärerna. Likaledes har allmänhetens syn på konstnärernas roll och ställning i samhället förändrats.

I propositionen går regeringen igenom remissinstansernas utlåtanden. Genomgående är att man där försöker framställa långtidsstipendier som vida överlägsna inkomstgarantin, därför att de har medfört att många som fått dessa stipendier kunnat utvecklas som konstnärer och sedermera blivit så framgångsrika att de framöver klarat sig utan stipendier.

Någon jämförelse med de konstnärer som erhållit inkomstgaranti görs inte.

Regeringen menar att den har som princip att statligt stöd till konstnärer ska grundas på ersättning för konstnärligt arbete.

Vi vill påpeka att statlig inkomstgaranti ges till kulturellt yrkesverksamma som utfört konstnärligt arbete ytterst framgångsrikt och över lång tid; den ges sällan till människor under 50 år. Den är dessutom, precis som regeringen skriver, tänkt att ge ekonomiskt utrymme för kulturskapare att ägna sig åt sin konstnärliga verksamhet.

Fel! Okänt namn på

Regeringens förslag tar inte hänsyn till att inkomstgaranti för konstnärer också var tänkt som ett erkännande av ett stort konstnärskap.

Det framställs ibland som att inkomstgaranti ges till konstnärer ”utan motprestation”. Men de som har tilldelats inkomstgaranti har på ett övertygande sätt under många år presterat just ovärderliga konstnärliga insatser. Inkomstgarantin är ett erkännande av dessa insatser och en möjlighet för konstnären att fortsätta detta arbete.

Vissa av de konstnärer som fått inkomstgaranti har haft så betydande inkomster att de inte utnyttjat garantin eftersom den avräknas mot annan inkomst. För andra har inkomstgarantin varit av avgörande betydelse för möjligheten att fortsätta konstnärskapet.

Regeringen avser att låta tidsbegränsade stipendier ersätta statlig inkomstgaranti. Vår uppfattning är att det behövs en stipendieform av den karaktär som inkomstgarantin utgör vid sidan av de pensionsgrundande inkomsterna. En av remissinstanserna, Kungliga Akademien för de fria konsterna, skriver så här: ”Om statligt stöd till kulturskapare principiellt och i första hand ska grundas på ersättning för konstnärligt arbete, som anges i skälen, så kan inkomstgarantin liknas vid en ersättning för en förutsättningslös sökande konstnärlig grundforskning. Långtidsstipendiet uppmuntrar en mer fokuserad, problemlösande och målinriktad utveckling av konstnärskapet. Båda arbetsformerna är viktiga och lika giltiga och måste anses leva upp till principen.”

Vi delar också flera av remissinstansernas uppfattningar om att det nuvarande systemet skapar ekonomisk livslång trygghet för våra främsta kulturskapare.

Eftersom statlig inkomstgaranti är en stödform som funnits sedan 60-talet kan det dock finnas skäl för en översyn med hänsyn tagen till de andra stipendiemöjligheter som finns via Konstnärsnämnden och annat stöd som lämnas av Kulturrådet. Bland annat är det en ojämn fördelning bland konstarterna inom gruppen som får inkomstgaranti. Bland annat har områdena ord, bild & form samt musik 63 % av utrymmet, medan övriga områden (musik, teater, dans och film) har 37 %.

Vid en översyn bör man också ta hänsyn till de nya konstformer som vuxit fram: konceptuell konst, videokonst samt generellt sett all konst som skapats i och med den digitala världens utveckling.

Vid en översyn bör man också se över fördelningen av inkomstgarantier på de olika konstformerna och fördelningen mellan män och kvinnor. I dag är det betydligt fler män än kvinnor som innehar inkomstgaranti.

Konstnärer bedriver i dag sin verksamhet i olika former, somliga med vanlig A-skatt, men vanligast är troligen enskild näringsverksamhet. Vissa har aktiebolag alternativt handelsbolag. Vid en översyn bör hänsyn tas till denna utveckling.

Det ekonomiska utrymme som uppstår då vissa av dem som innehar inkomstgaranti inte utnyttjar garantin kan användas till tidsbegränsade stipendieformer.

Vår uppfattning är att denna översyn bör göras innan några beslut om förändringar i förordningen om statlig inkomstgaranti ska fattas. Vi yrkar således avslag på regeringens förslag att avveckla den statliga inkomstgarantin. Vi

Fel! Okänt namn på

föreslår en översyn som tar sin utgångspunkt i att justera och reformera inkomstgarantin för konstnärer. Denna översyn ska ha sin utgångspunkt i en positiv syn på konstnärskapet i stället för en konstnärsfientlig.

Stockholm den 7 april 2010

Leif Pagrotsky (s)

Lars Wegedal (s)

Anne Ludvigsson (s)

Göran Persson i Simrishamn (s)

Leif Pettersson (s)

Esabelle Dingizian (mp)

Nikos Papadopoulos (s)

Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s)

Anneli Särnblad (s)

Siv Holma (v)

Amineh Kakabaveh (v)